

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsacega meseca, in stane vse leto 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo. — Naročnina in oznanila pošiljajo se založništvu v Milic-evò tiskarno v Ljubljani.

Štev. 22.

V Ljubljani, 15. novembra 1884. l.

XXIV. leto.

O začetku šolskega leta.

Vsaka vèda kolikor toliko napreduje; tudi ljudski učitelj ima dolžnost, da v svojem poslovanji neprestano napreduje. Ni pa ga važnejšega časa za učitelja, kot je začetek šolskega leta. Minule so šolske počitnice in treba je z novimi močmi zopet pričeti novo, težavno delo. Za vsako bolj važno delo pa se mora človek pripravljati, koliko bolj pa se mora na svoje težavno delo pripravljati ljudski učitelj. Učiteljevo delovanje pa je enako zgradniku, ki stavi novo zgrado, novo hišo. Ako zgradnik hoče svoje delo dobro začeti in izvršiti, mora si najpred osnovati natančni črtež, po katerem se bode ravnal pri svojem delu. Takó tudi učitelj. Tudi on si mora za svoje poučevanje osnovati natančen črtež, po katerem se bode ravnal, ter si mora tudi pripraviti vsega potrebnega gradiva, ki ga mu je treba pri toliko važnem delu. Vender s tem, da si učitelj osnuje dober črtež za svoje delovanje, še ne stori dovolj. On se mora potem tudi za vsako učno uro, za vsaki pouk vestno pripravljati. Bolje ko se učitelj pripravlja za pouk, toliko prijetneje mu je v šoli in toliko uspešneje tudi z učenci napreduje. Veliko je na tem, kakó učitelj svoje blagó, svoje vède v šoli prodaja, in ravno zato se mora učitelj vselej prav marljivo pripravljati za vsako poučevanje, za vsak predmet, ki ga v šoli poučuje. Ko pa se učitelj za poučevanje pripravlja, mora tudi preudarjati, kakó se mu je pri poučevanju to pa to posrečilo, kakó in kaj pa ne. Tù lahko opazuje in spoznava svoje napake ter misli, kakó bi jih odpravil. Ako zapazi, da je tù pa tam naopačno ravnal, sklène naj, da za naprej hoče to pa to drugače, bolje storiti. Potem pa mora tudi storiti takó, kakor je sklenil. Najpoglavitniši pripomoček dobremu poučevanju je red in ustrahovanje v šoli, kar se pa more doseči po dveh potih: če se 1) strogo ravna, ali pa, če se 2) izvrstno poučuje, to je takó, da so misli učenceve vedno obrnene k učitelju in k njegovemu pouku; če ima učenec v šoli vedno dovolj dela in sicer takega, ki mu razvija mišljenje in um bistrí. O začetku šolskega leta naj učitelj tudi sklène, da se hoče vse šolsko leto strogo ravnati po postavnem šolskem in učnem redu.*) Učitelj ne sme gledati in misliti na počitek, temuč vse učne ure naj na tanko dopolnjuje. Vestni učitelj se nikoli nepotrebno ne odteguje šoli, temuč še le veseli ga, če je dalje pri svojih učencih. Pred vsem si mora učitelj vcepiti veselje do svojega lepega poklica. To veselje pa si učitelj največ pridobi s tem, da neprenehoma hrepení po pravi znanstveni in pedagojski omiki. Ko mlad učitelj pride v prvo službo, naj ne misli, da je iz učiteljišča prinesel dovolj olike za svoje poslovanje. Učiti in vzgojevati mora precej, a kakó najbolj

*) Posebno po ukazu ministra za bogočastje in uk z 20. avgusta 1870. l.

uspešno? Ako se pri začetku ne prizadeva, kakó bi bolje napredoval v svojem stanu, se mu kmali učiteljski stan nekako prigréní, dolgočasi se v šoli — in gorjé mu: veselje do toliko važnega učiteljskega poklica mu gine, in namesto marljivega, vztrajnega učitelja postane čmerni tlačán v šoli, in izgubljen je sam s soboj. Zvesti, značajni učitelj pa vse take prve skušnjave stanovitno premaga, ter išče dobrega světa v dobrih znanstvenih in pedagogijskih knjigah in spisih ter tudi pri svojih starejših, v učiteljstvu izobraženih tovariših. Po tej poti pride mladi učitelj do prave pedagogijske omike, presoja in uravnava delovanje svoje pri učenji in vzgoji, ter si vé pomagati pri vsaki priliki v svojem težavnem službovanji. Z omiko postaja popolnoma svesten samega sebe in to mu daje veselje do poklica. S takimi in enakimi čutili naj bi tedaj učitelj začénjal vsako novo šolsko leto — in uspeh pri učenji in vzgoji bode gotovo dober, ter na korist šoli in učitelju samemu.

Knjiga Slovénka

v

XVIII. veku.

XXXI. Janez Debeve, roj. v Ljubljani, beneficiját in katehet v Nunskih šolah, od l. 1817 v pokoju, u. 10. jun. 1821 v Žužemberku, je l. 1795 prvi jel bogoslovcem razlagati slovnico jezika, v katerem jim je poslovati dan na dan in ktereга bi vsaj pravilno znati morali. To hvalevredno početje (*Parvae spes altera Crainae*) pa je po vojski l. 1797 prenehalo ter oživeló stalno še le l. 1817 po stolici slovenskega jeziko-slovja (*Kopitar XLVII. Metelko XXIV.*). Spisal je vže prej:

1) *Kratki Navuki, Regelce inu Molitve za Sakrament Svete Pokore.* (z' perstavljenimi litaniami od pokóre). Od Joanneza Debeuca, v Lublanski duhovni hiši Mašnika. V' Lublani per J. F. Egerju 1783. 12. 83 str. — III. 1792. — IV. 1801. — V. 1807 itd. —

2) *Predgovor: Govorjenje od Branja Sv. Pisma* (*Japel-Kumerdey*) l. 1791 v I. zv. star. test. (37 str.).

3) *Krainische Grammatik* Hs. zw. 1795 — 1797. In der *Bibl. des Seminars zu Laibach* (*Šaf. 57*), kjer se v istini hrani Rkps. „*Deutsch-Krainisches Wörterbuch*“ v dveh zvezkih, ter se njemu pripisuje.

4) *Kleine Erzählungen.* Majhine *Perpovedvanja*. U' Lublani per J. Recerju natiskavcu. 1809. 8. 109. *Deutsch u. krainisch. Lesebüchlein für die Schulen* (1. Jánezik je prosil máter, de bi ga v šólo hoditi pustila. Mati reče: Ti si še otrok, inu nisi vaje per míru biti; v' šóli móreš tihu biti, sedeti, inu celi čas na tó gledati, kar Gospód učenik kaže. Jánezik je oblubil, de bo tó sturil. To máteri dopade. Ona kupi njemu tablico. Jánezik se vesely, de smę v šolo jiti itd.). — Ne le gledé jezika, marveč gledé stvarí same je pa znamenit njegov „*Predgovor: Govorjenje od Branja Sv. Pisma*“, kateri naj se deloma ponatisne na pr.:

„... Previdnost našiga milostliviga Stvarnika je svojo Božjo Bessedo na dve viži na svejti obderžala, inu obvarúvala, namreč skuzi vustnu izročenje ali perpoveduvanje, inu skuzi Sveto Pismo (*Sveta Biblia, Božje Bukve, Nebešku pissanje* . .) — „Vsaku Pismu, kateru je od Boga noťer danu, je dobru k' vučenju, k previžanju, k posvarjenju, k podvučenju v' pravici, de bo ta človek Božji popolnoma, v vsakim dobrim deli podvučen“. II. Tim. 3, 16. — Za tega vólo se je svetu Pismu skuzi Božjo previdnost na svejti taku razširiló, de se po vsih deželah, kęr je ta prava izveličanska vera, inu na vse sorte jezike